

**»Mladi raziskovalci Slovenije 2021«
55. srečanje**

TURIZEM – VČERAJ, DANES, JUTRI

Raziskovalno področje: Geografija ali geologija

Raziskovalna naloga

Šola: OŠ borcev za severno mejo

Avtorica: Ema Kovačič Kelemina

Mentorica: Maja Pečnik

Maribor, 2021

**»Mladi raziskovalci Slovenije 2021«
55. srečanje**

TURIZEM – VČERAJ, DANES, JUTRI

Raziskovalno področje: Geografija ali geologija

Raziskovalna naloga

Šola: OŠ borcev za severno mejo

Avtorica: Ema Kovačič Kelemina

Mentorica: Maja Pečnik

Maribor, 202

KAZALO

ZAHVALA	3
POVZETEK/SUMMARY	4
1 UVOD	5
1.1 Cilji raziskovalne naloge	5
1.2 Hipoteze	5
1.3 Metode dela	5
2 ANALIZA METEOROLOŠKIH PODATKOV	7
2.1 Povprečna letna temperatura	7
2.2 Povprečna januarska temperatura	8
2.3 Število hladnih dni	9
2.4 Maksimalna letna višina snežne odeje	10
3 PODNEBNE SPREMEMBE IN TURIZEM	11
4 SMUČARSKA SEZONE NA MARIBORSKEM POHORJU	13
4.1 Smučarska sezona 2017/2018	13
4.2 Smučarska sezona 2018/2019	14
4.3 Smučarska sezona 2019/2020	15
4.4 Stroški in umetno zasneževanje na Mariborskem Pohorju	16
5 ZLATA LISICA	17
6 RAZGOVOR Z GOSPODOM ŠUŠTERŠIČEM	18
7 IDEJE IN POBUDE	19
8 DRUŽBENA ODGOVORNOST	20
9 ZAKLJUČEK	21
10 VIRI IN LITERATURA	22

KAZALO GRAFOV

Graf 1: Povprečna letna temperatura na 2 m na Letališču Edvarda Rusjana Maribor med leti 1989 in 2018	7
Graf 2: : Povprečna januarska temperatura na 2 m na Letališču Edvarda Rusjana Maribor med leti 1989 in 2018	8
Graf 3: Število hladnih dni na Letališču Edvarda Rusjana Maribor med letoma 1989 in 2018	9
Graf 4: Letna maksimalna višina snega na Letališču Edvarda Rusjana Maribor med letoma 1989 in 2018	10

ZAHVALA

Rada bi se zahvalila svoji mentorici in staršem,
ki so me podpirali skozi celotno raziskovanje.

POVZETEK

V preteklem šolskem letu sem napisala raziskovalno nalogo na temo podnebnih sprememb v Mariboru in okolici ter kako podnebne spremembe vplivajo na kmetijstvo. Prišla sem do zanimivih spoznanj in se odločila, da bom raziskala, kako podnebne spremembe vplivajo na turizem v Mariboru in okolici. Osredotočila sem se predvsem na zimski del leta in kako podnebne spremembe vplivajo na turizem v tem obdobju. Iz podatkov, ki sem jih zbrala je razvidno, da se je v zadnjih letih povečala potreba po zasneževanju smučarskih prog, kljub temu pa se je število nočitev zmanjšalo. Stroški v zimskem turizmu so se z umetnim zasneževanjem povečali, zato lahko opazimo, da se v zadnjem času pojavlja vedno več dejavnosti, ki dopolnjujejo zimsko smučarsko sezono.

SUMMARY

In the past school year, I wrote a research paper on the topic of climate change in Maribor and its origins and how they affect agriculture. I came to interesting findings and decided to explore how climate change affects tourism in Maribor and the surrounding area. I focused mainly on the winter part of the year and how climate change affects tourism during this period. From the data I have collected, it is clear that the need for snowing on ski slopes has increased in recent years, but the number of overnight stays has decreased. The costs in winter tourism have increased with artificial snow, so we can see that recently there are more and more activities in which we can participate in the summer.

1 UVOD

1.1 Cilji raziskovalne naloge

Že pred časom sem začela razmišljati, kako podnebne spremembe vplivajo na turizem pri nas. Ko sem prejšnje šolsko leto raziskala, kako podnebne spremembe vplivajo na kmetijstvo v okolici Maribora, me je ta tema samo še bolj pritegnila. Zavedam se, da se je v zadnjih letih podnebje, predvsem v zimskem času, zelo spremenilo, zato sem se odločila, da raziščem to področje, saj sem tudi sama opazila velike spremembe. Želela sem izvedeti, kako podnebne spremembe vplivajo na turizem kot gospodarsko dejavnost.

Zaradi raziskovalnega dela v prejšnjem šolskem letu sem že spoznala, kako obsežne so podnebne spremembe. Spoznala sem, kaj so podnebne spremembe in kako se ljudje v kmetijstvu spopadajo s težavami. Skozi letošnje raziskovalno delo sem želela izvedeti, kako vplivajo na turizem v Sloveniji, predvsem na Mariborskem Pohorju. Želela sem izvedeti, kako se podjetniki in podjetja prilagajajo spremembam. Pisala sem podjetju Marprom, ki upravlja potniški promet v Mariboru, prav tako pa tudi Pohorsko vzpenjačo ter njena smučišča. Poslali so mi podatke za smučarske sezone 2017/2018, 2018/2019 in 2019/2020 s številom smučarjev, dolžino sezone in vsemi drugimi pomembnimi podatki. Preučila sem tudi podatke o Zlati lisici in sicer kolikokrat je bila odpovedana ter kolikokrat je bila prestavljena na drugo lokacijo. Uporabila sem tudi nekatere stare podatke, ki sem jih zbrala prejšnje šolsko leto. Preučila pa sem tudi veliko člankov in opravila en intervju.

1.2 Hipoteze

Na začetku raziskovanja sem si postavila tri hipoteze:

1. V zadnjem obdobju turistični delavci beležijo nižje število nočitev v zimskem obdobju.
2. Menim, da stroški v zimski turistični sezoni rastejo.
3. Predvidevam, da so zaradi pomanjkanja snega v zimskem času začeli uvajati več dopolnilnih dejavnosti v zimskem delu leta, hkrati pa so razširili svojo ponudbo tudi na poletni čas.

1.3 Metode dela

Pri raziskovanju sem uporabljala različne metode dela. Podatke o podnebnih spremembah in kako le-te vplivajo na zimski turizem sem pridobila iz strokovnih člankov. Želela sem pridobiti predvsem podatke o spopadanju turističnih delavcev z manjšo količino snega, kako so se prilagodili razmeram ter kako so razširili svojo ponudbo. Analizirala sem tudi podatke, ki mi

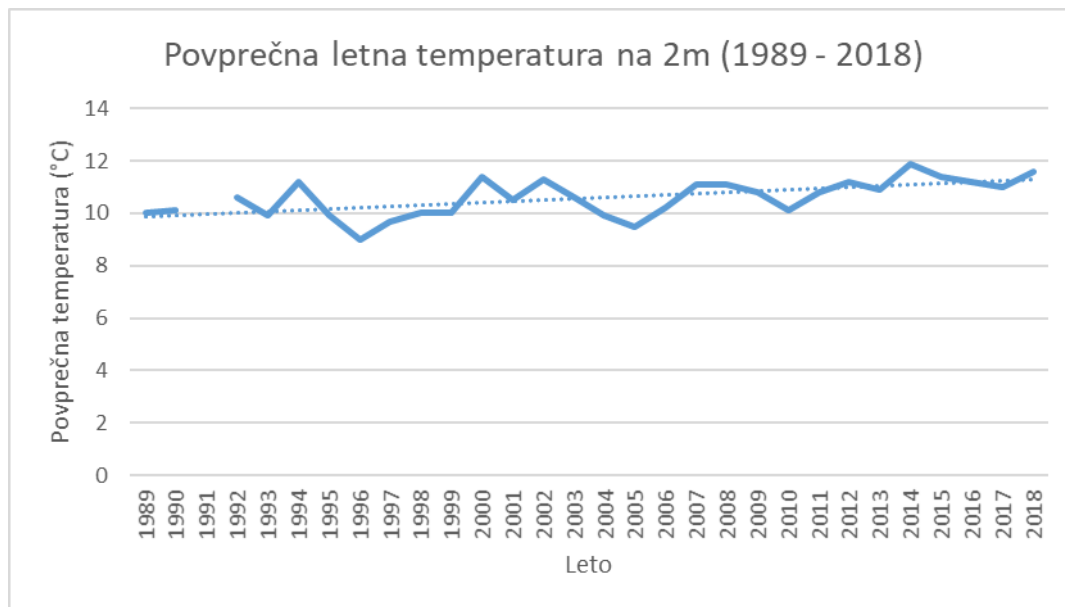
jih je posredovalo podjetje Marprom. Iz številnih podatkov, ki so mi jih posredovali, sem se želela osredotočiti predvsem na število smučarskih dni v sezoni, število obiskovalcev smučišč in število dni nočne smuke. Zanimalo me je tudi koliko dni v sezoni je bilo možno smučati do doline ter kako so izboljšali svojo ponudbo. Opravila sem intervju in sicer z gospodom Sašem Šušteršičem.

2 ANALIZA METEOROLOŠKIH PODATKOV

2.1 Povprečna letna temperatura

Ob pregledu podatkov na Letališču Edvarda Rusjana Maribor med letoma 1989 in 2018 lahko potrdim, da povprečne letne temperature rastejo. To sem opazila, ko sem primerjala temperature za vsa tri desetletja analiziranega obdobja. V prvem desetletju analiziranega obdobja je povprečna temperatura znašala 10,04°C, v drugem 10,56°C v tretjem pa kar 11,09°C.

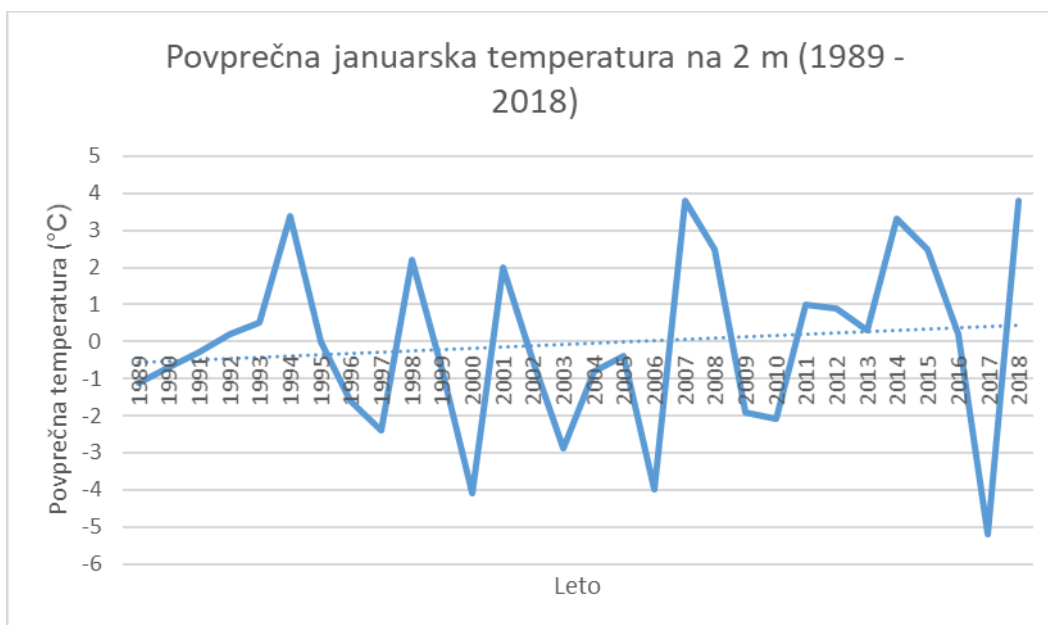
Graf 1: Povprečna letna temperatura na 2 m na Letališču Edvarda Rusjana Maribor med letoma 1989 in 2018 (<https://meteo.arso.gov.si/met/sl/archive/>, 3. 11. 2019)



2.2 Povprečna januarska temperatura

Ob pogledu na graf 2 lahko potrdim, da tudi povprečne januarske temperature naraščajo. To sem opazila tudi, ko sem izračunala povprečno januarsko temperaturo za analizirana desetletja. V prvem desetletju je povprečna temperatura znašala $0,02^{\circ}\text{C}$, v drugem desetletju $-0,51^{\circ}\text{C}$ in v tretjem kar $0,28^{\circ}\text{C}$.

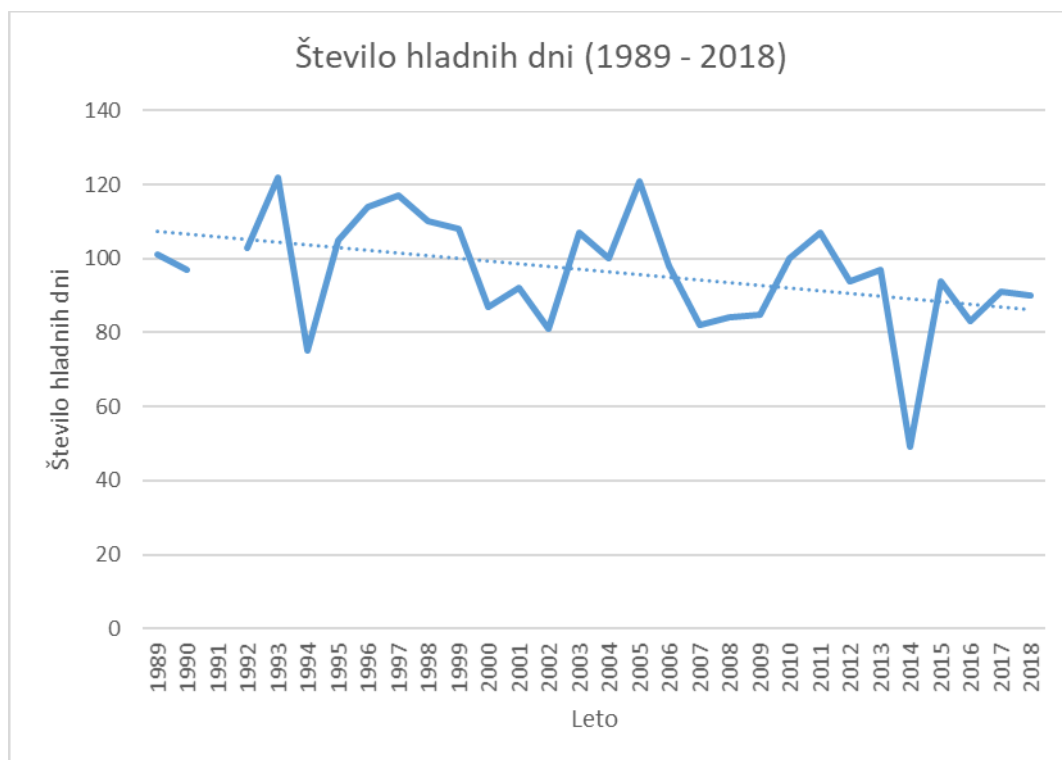
Graf 2: Povprečna januarska temperatura na 2 m na Letališču Edvarda Rusjana Maribor med letoma 1989 in 2018 (<https://meteo.arso.gov.si/met/sl/archive/>, 3. 11. 2019)



2.3 Število hladnih dni

Med hladne dneve štejemo tiste, pri katerih je najnižja temperatura pod 0°C. Iz grafa je razvidno, da se število takšnih dni zmanjšuje. V prvem desetletju analiziranega obdobja je bilo povprečno število hladnih dni na leto 104,9, v drugem desetletju 96, v tretjem desetletju pa samo 89.

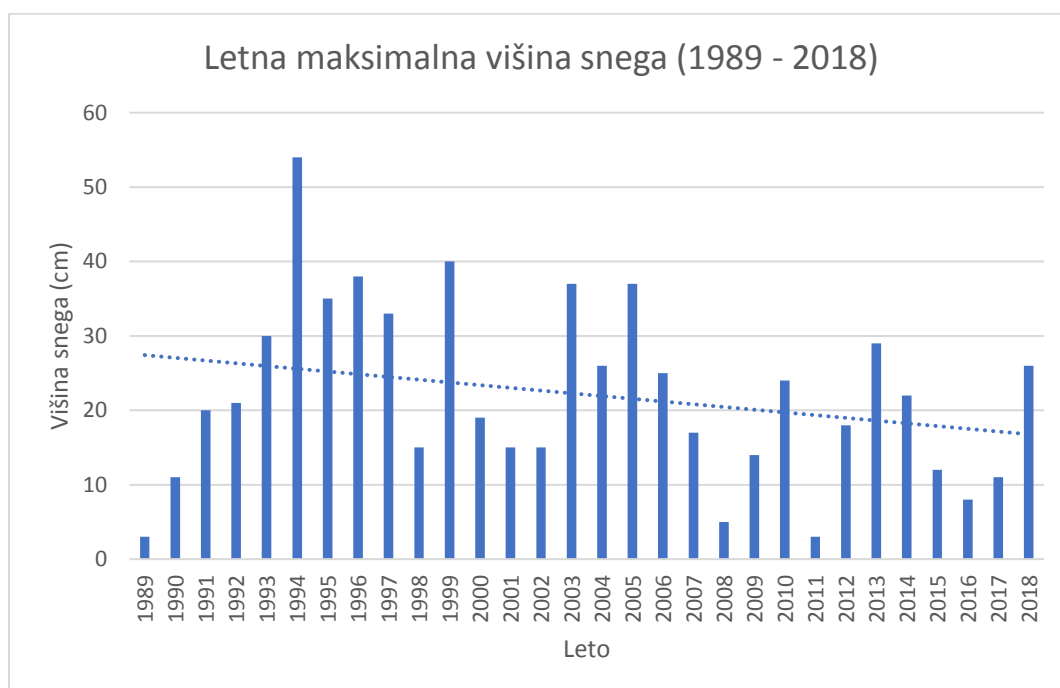
Graf 3: Število hladnih dni na Letališču Edvarda Rusjana Maribor med letoma 1989 in 2018 (<https://meteo.arso.gov.si/met/sl/archive/>, 3. 11. 2019)



2.4 Maksimalna letna višina snežne odeje

Iz grafa je možno razbrati, da se količina zapadenega snega zmanjšuje. To sem lahko potrdila, ko sem izračunala povprečno višino snega za vsako analizirano desetletje. V prvem desetletju analiziranega obdobja je bila povprečna maksimalna višina snega 26 cm, v drugem desetletju 23,6 cm in v tretjem desetletju samo 16,7 cm.

Graf 4: Letna maksimalna višina snega na Letališču Edvarda Rusjana Maribor med letoma 1989 in 2018 (<https://meteo.arso.gov.si/met/sl/archive/>, 3. 11. 2019)



3 PODNEBNE SPREMEMBE IN TURIZEM

Številne države, ki jim podnebne države predstavljajo velike težave, so hkrati tudi največja turistična središča. Podnebne spremembe so zelo opazne na destinacijah, ki so odvisne od turizma, kar povzroča finančne izgube ter izgube delovnih mest, bivališč in včasih tudi življenj. Območja, ki so blizu oceana, gorska območja in polarna območja so še posebej prizadeta, zaradi podnebnih sprememb v obliki poplav, suš, vročinskih valov in orkanov. Medtem ko bo turistična industrija na Arktiki lahko imela koristi od zmanjšanja morskega ledu, zaradi globalnega segrevanja, naj bi turistične destinacije v tropskih predelih vedno pogosteje prizadele ekstremne temperature in nevihte. Kljub velikim posledicam na okolje je potovalna in turistična industrija še vedno ena najbolj onesnažujočih industrij, saj zelo vpliva na emisije ogljika, kar še dodatno vpliva na globalno segrevanje in naravne nesreče (<https://www.seagoinggreen.org/blog/the-link-between-tourism-and-climate-change>, 18. 1. 2021).

Podnebje se je skozi zgodovino Zemlje spreminjalo in tako bo ostalo tudi v prihodnje. V preteklosti so se spremembe pojavljale iz različnih znanih in neznanih vzrokov, danes pa na te spremembe vplivamo predvsem ljudje. Nekateri vplivi podnebnih sprememb občutimo že danes. Opažamo milejše zime, v katerih naštejemo manj snežnih dni. Prav tako se nadmorska višina snežne meje vsako leto dviguje. Zavedati se moramo tudi razlike med podnebnimi spremembami ter globalnim segrevanjem. Globalno segrevanje je višanje temperature oziroma segrevanje našega ozračja, medtem ko med podnebne spremembe prištevamo vse spremembe v ozračju in ne samo temperaturne spremembe.

Podnebne spremembe in turizem sta zelo tesno povezana ter vplivata drug na drugega. Turizem je velik onesnaževalec okolja in sokrivec za nastanek podnebnih sprememb. Turizem proizvede med 4 in 10 odstotkov vseh toplogrednih plinov v ozračju. Velik problem je promet, ki je tesno povezan s turizmom, saj promet namreč proizvede okoli 80 odstotkov vseh toplogrednih plinov. Vendar pa je zimski turizem skoraj popolnoma odvisen od naravnih pojavov ter sprememb v okolju, v katerem se turistična dejavnost opravlja. Torej ima na eni strani turizem velik vpliv na pospeševanje podnebnih sprememb, po drugi strani pa je tudi sam žrtev le-teh. Ljudje so se zato začeli posvečati trajnostnemu turizmu.

Ideja trajnostnega turizma je, da tudi prihodnjim generacijam zagotovimo zadovoljevanje potreb. Danes si veliko držav prizadeva, da bi njihova gospodarstva temeljila na trajnostnem razvoju, saj se zavedajo problematike podnebnih sprememb in njihovih posledic. Želijo najti trajnostne in dolgoročne rešitve, ki jim bodo hkrati prinesle dobiček.

Strokovnjaki menijo, da ima velik vpliv na podnebne spremembe tudi učinek tople grede, ki je ena izmed posledic človekovih dejavnosti. V naše ozračje se izpušča vedno več toplogrednih plinov, ki pa zadržujejo toploto in povzročajo nezaželeno segrevanje ozračja. Segreto ozračje ima vpliv na naše vsakdanje življenje, prav tako pa tudi na svetovno gospodarstvo.

Podnebne spremembe zelo vplivajo na zimsko turistično sezono. V zadnjih letih pade vedno manj snega, prav tako pa rastejo tudi temperature. V letih 1994, 2000, 2002 in 2003 so bile zabeležene najvišje temperature v zimskem času po 500 letih. V Franciji so bile novembrske temperature v zimski sezoni 2006/2007 tako visoke, da so smučarsko sezono morali prestaviti. Kasneje je približno 90 odstotkov smučišč imelo zadostno snežno odejo, vendar so bile temperature še vedno tako visoke, da če bi se temperatura dvignila za 1°C, bi se odstotek smučišč z zadostno snežno odejo spustil na 75 odstotkov. Če bi se temperatura ozračja zvišala za štiri stopinje Celzija, kar je še bolj črn scenarij za alpski zimski turizem, bi se število smučišč z naravno snežno podlago zmanjšalo na slabo tretjino (200 smučišč).

Ob toplejših zimah so najbolj prizadeta smučišča v spodnjih legah. Na takšnih alpskih smučiščih so se spremembam začeli prilagajati po najlažji poti in sicer z umetnim zasneževanjem. Umetno zasneževanje je sporno z okoljevarstvenega vidika, saj z zasneževanjem ne prizadenemo samo zasneženih površin. Zasneževanje zahteva tudi močno infrastrukturo. Zahteva razvoj vodovodne, električne in zračne napeljave, torej težko mehanizacijo. Pri tem se poškoduje tudi velik del rastlinskega in živalskega sveta. Hkrati pa se pri umetnem zasneževanju porabi tudi velika količina vode (<https://old.delo.si/novice/svet/podnebne-spremembe-grozijo-alpskemu-turizmu.html>, 25. 1. 2021).

4 SMUČARSKÉ SEZÓNE NA MARIBORSKEM POHORJU

4.1 Smučarska sezona 2017/2018

V zimski sezoni 2017/2018 so na Pohorju do 31. marca zabeležili 111 smučarskih dni. V tem času je smučišča na Mariborskem Pohorju in Arehu obiskalo okrog 200 000 smučarjev iz domačega okolja in tujine. Zanje so v zimski sezoni, v kateri je 51 dni potekala tudi nočna smuka na osvetljenih smučarskih progah, pripravili kar nekaj večjih novosti.

V tej zimski sezoni so smučišča na Pohorju prvič odprli 2. decembra, uradno pa so sezono otvorili 16. decembra. Čeprav so prvi del zime zaznamovale težave s precej visokimi temperaturami, so z 18. januarjem omogočili smuko do doline, ki je bila sprva možna po Snežnem stadionu, pozneje pa tudi po priljubljeni Čopovi progi. Ob obilnem sneženju so bile v februarju in marcu na Pohorju nekaj časa odprte vse proge, vključno s smučarsko povezavo med Bellevuejem in Arehom. Do doline je bilo možno smučati približno 50 dni.

Ena od večjih novosti v zimski sezoni je bila usposobitev vlečnice Bolfenk, ki je pred tem nazadnje delovala leta 2010. S ponovnim začetkom obratovanja Bolfenka (23. februarja) je bil prevoz s to vlečnico za smučarje ves dan brezplačen, na Mariborskem Pohorju pa so po dolgem času odprli tudi staro FIS progo. Med večjimi novostmi sta bili še ureditev novega otroškega poligona z dvema transportnima trakovima in zamenjava sistema za kontrolo smučarskih vozovnic, tako na krožni kabinski žičnici kot ostalih žičnicah.

Ob preko 1700 sezonskih vozovnicah so do konca marca prodali 86 652 različnih dnevni in večdnevni smučarskih vozovnic, kar je bilo več kot v predhodni sezoni. Med njimi je bil največji delež dnevni vozovnic za odrasle. V strukturi smučarjev je bilo po ocenah okoli 45 odstotkov tujcev, od tega največ iz Hrvaške, Madžarske, Italije, Srbije in Avstrije.

V »podaljšku« zimske sezone je bilo na Pohorju možno smučati še v aprilu, pri čemer so 1. 4. vsem smučarjem omogočili brezplačno dnevno smuko. To ugodnost je izkoristilo 930 smučarjev. 1. aprila so začeli še s predprodajo sezonskih smučarskih vozovnic za prihodnjo zimo po akcijskih cenah.

Ob tem so izpeljali še nagradno anketo, v kateri so uporabniki lahko podali svoje mnenje in želje glede prihodnje ponudbe na Pohorju. Vsi, ki so izpolnili anketo, večina anketirancev je bila z zimsko sezono zadovoljna, so sodelovali v nagradnem žrebanju, na katerem so podelili tri sezonske smučarske vozovnice in eno sezonsko vozovnico za Bike park Pohorje. Le-ta je odprl vrata za kolesarje 7. aprila, ko sta jim bili na razpolago progi Flow in World cup. Tako so na Pohorju sočasno omogočili tako smučanje kot spuste z gorskimi kolesi v Bike parku (<http://www.marprom.si/wp-content/uploads/letno-porocilo-2018.pdf>, 28. 12. 2020).

4.2 Smučarska sezona 2018/2019

V zimski sezoni, ki so jo v smučarskem centru odprli 1. decembra 2018, so do konca sezone (31. marca) izpeljali 121 smučarskih dni in v tem času na Pohorju našli približno 186 000 obiskovalcev. Pozimi so bili veseli pozitivnih odzivov smučarjev, saj so tako dobili potrditev, da so bila pohorska smučišča dobro pripravljena.

Čeprav v tem letu narava ni bila radodarna s snegom, zraven tega pa so drugo polovico sezone zaznamovale precej visoke temperature, so lahko na Mariborskem Pohorju več kot 50 dni smučali tudi do doline. Snežni stadion so namreč odprli 10. januarja na nočni smuki, ki je privabila preko 1000 smučarjev. Smuka je bila na Snežnem stadionu na voljo še v prvih dneh marca. Priljubljeno Čopovo progo do doline so za smučarje zaprli dan prej, a so omogočili še spuste s popularnimi pležuhi, kar je naletelo na velik interes obiskovalcev. Na Arehu je bilo večji del zime mogoče smučati na skoraj vseh progah. Priljubljeni Pisker pa je bil odprt še v prvih dneh koledarske pomladi. Od sezone so se nato poslovili z brezplačno smuko na areških progah 31. marca.

Ob dnevni smuki so na Mariborskem Pohorju v zimskih mesecih izpeljali še več kot 40 dni nočne smuke, ki je del januarja in februarja prav tako potekala do doline. Pri tem so smučarjem ob različnih priložnostih, kot sta bila na primer začetek in uradni konec smuke do doline, ponudili posebne akcijske cene vozovnic. Uradni zaključek smučanja do doline pa so pospremili še s pestrim spremljevalnim programom, saj so med drugim v izteku Čopove proge v Gondola Fun baru pripravili koncert skupine Jeannette.

Ena od novosti v tej zimi je bil tudi otroški poligon Arena v izteku Snežnega stadiona, s katerim so dopolnili ponudbo za najmlajše obiskovalce (smučanje, sankanje). Glavno pridobitev na Mariborskem Pohorju pa je predstavljal nov avtomatiziran sistem zasneževanja, ki je, glede na vremenske razmere, odigral še toliko pomembnejšo vlogo. S pomočjo novega sistema, ta se uvršča med najsodobnejše v svetu, so lahko kakovostno pripravili smučišče do doline. Na Snežnem stadionu se je tako v začetku februarja, kljub otoplitvi, uspešno odvila Zlata lisica, saj je proga prenesla precej visoke dnevne temperature tudi na nizki nadmorski višini okoli 300 metrov (http://www.marprom.si/wp-content/uploads/MARPROM_LP2019_Display.pdf, 28. 12. 2020).

4.3 Smučarska sezona 2019/2020

Smučarsko sezono na Pohorju, ki se je začela 7. decembra 2019, otvoritev pa so pripravili 14. decembra, so zaradi težav z vremenom in problematike koronavirusa sklenili nekoliko prej kot običajno in sicer 15. marca. Tako je sezona štela 95 dni, pri čemer je bila smuka na Arehu skoraj ves čas mogoča tudi po najdaljši progi Pisker. Na Mariborskem Pohorju so kljub precej topli zimi brez naravnega snega več kot mesec dni smučali vse do doline.

Ob uradni otvoritvi zimske sezone so bile smučarjem na voljo dnevne vozovnice po promocijski ceni 5 evrov, dogajanje pa so popestrili z zabavo Ski opening na terasi Koče. Tam sta goste zabavala glasbenik Boštjan Konečnik in DJ Marko. Pri tem so izkupiček od smučarskih vozovnic, prodanih 14. decembra, podarili za nakup smučarske opreme in izvedbo smučarskega tečaja za 18 otrok iz socialno ogroženih družin. Tako so jim omogočili prvo izkušnjo na smučeh, oprema pa je ostala v njihovi lasti.

Smuka do doline je bila prvič mogoča 18. januarja, ko so odprli Snežni stadion, kjer so z novim sistemom zasneževanja pozimi izdelali do 50 centimetrov snega. Odprtje priljubljene Čopove proge je prišlo na vrsto 25. januarja, na obeh progah do doline pa je nekaj časa potekala tudi nočna smuka. Skupno so imeli blizu 40 dni nočne smuke, pri čemer so bile občanom Maribora ob četrtkih na voljo nočne vozovnice po subvencioniranih cenah in sicer 10 evrov za odrasle in 5 evrov za otroke. Sporazum o subvencioniranju cen vozovnic za nočno smuko so z mariborsko mestno občino dosegli v želji po promociji Pohorja in aktivnega preživljanja prostega časa.

Smučišča so uredili skoraj izključno s pomočjo snežnih topov, kar je predstavljalo zelo visoke stroške. Še posebej zaradi tega, ker so morali proge večkrat zasneževati na novo, saj je predhodno izdelan sneg ob toplem vremenu in vetru skopnel. Za zasneževanje so izkoristili vse dni, ko je bilo ob dovolj nizkih temperaturah to mogoče. V decembru, januarju in februarju so topovi na Pohorju delovali skupno 46 dni.

Število obiskovalcev se je v zimski sezoni ustavilo pri okrog 135 000, od tega je bilo približno 100 000 smučarjev. Število teh se je glede na predhodno sezono zmanjšalo za približno tretjino, k čemur so prispevale predvsem vremenske razmere. Zato so bili še toliko bolj veseli številnih pohval smučarjev, ki so bili zadovoljni z urejenostjo smučišč. Ob tem so bili tudi ponosni, da se je Mariborsko Pohorje z Arehom vso zimo uvrščalo med slovenska smučišča z največ delujočimi žičnicami.

Vzporedno z zimsko sezono je sicer ves čas potekala še kolesarska. Bike park Pohorje, ki je deloval od začetka leta, je v zimskem času ob vikendih obiskalo od 30 do 50 kolesarjev, od 1. januarja do sredine marca pa je gondola prepeljala skupno okoli 5000 kolesarjev. Ker je 16. marca prenehala obratovati, so obenem zaprli tudi Bike park. Tukaj večje število obiskovalcev

pričakujejo v naslednjih mesecih, jeseni pa bo znova gostil evropski in svetovni pokal v gorskem kolesarstvu (<http://www.marprom.si/o-podjetju/publikacije/>, 28. 12. 2020).

4.4 Stroški in umetno zasneževanje na Mariborskem Pohorju

V smučarski sezoni 2015/16 je smučišča upravljalo podjetje Nivis. V tej sezoni je bilo zelo malo naravnega snega, zato je vzdrževanje prog povzročalo velike stroške. Nivis je v tem letu zabeležil do 300 000 € izgub.

V smučarski sezoni 2016/17 je Marprom postal upravljalec vseh smučišč na Mariborskem in Areškem Pohorju. To sezono razmere niso bile tako neugodne, za vzdrževanje stare opreme pa so porabili približno 74 000 €. Čeprav so bile razmere primernejše, so proge kljub temu morali umetno zasneževati, za kar so porabili približno 60 000 €.

Smučarska sezona 2017/18 je trajala 111 dni, smučišča pa je obiskalo kar 200 000 obiskovalcev. Več kot petdeset dni je bilo možno smučati do doline. V prvi polovici sezone so bile zelo pogoste visoke temperature, vendar je v februarju in marcu zapadla velika količina naravnega snega. V tej smučarski sezoni je bilo možno smučati celo do aprila. To sezono so umetno zasneževali približno 70 % vseh smučarskih površin, za kar so porabili 63 000 €.

V smučarski sezoni 2018/19 je smučišča obiskalo približno 186 000 obiskovalcev. Sezona je trajala 121 dni. Več kot petdeset dni je bila možna smuka do doline. To sezono so bile temperature zelo visoke, zaradi česar je padlo zelo malo naravnega snega. To leto je Marprom kupil nov sistem zasneževanja, za katerega so odšteli 1,8 milijona €.

Sezona 2019/20 je bila zelo kratka, saj je štela samo 95 dni. Na to je vplivala topla zima brez naravnega snega. Smučišča so urejali z izključno snežnimi topovi, kar jim je povzročalo velike stroške. Topovi so delovali le 46 dni. Kljub topli zimi je Pohorje obiskalo približno 135 000 obiskovalcev, od teh je bilo približno 100 000 smučarjev. Število le-teh se je zaradi neugodnega vremena zmanjšalo za približno eno tretjino (<http://www.marprom.si/o-podjetju/publikacije/>, 28. 12. 2020).

5 ZLATA LISICA

Zlata lisica je tradicionalno tekmovanje v ženskem smučanju, ki se vsako leto prireja na Mariborskem Pohorju. Raziskala sem, kolikokrat je bila Zlata lisica prestavljena na drugo lokacijo ter kolikokrat je bila odpovedana.

Zlata lisica je bila prvič prirejena leta 1964. Od takrat do danes je bila prestavljena enajstkrat in odpovedana samo dvakrat. Prvič je bila prestavljena v letu 1974, prav tako pa tudi v letih 1975 in 1976, kar naj bi bila posledica toplih in suhih zim.

Naslednjič je bila prestavljena v letu 1988, kasneje pa tudi v letu 1991. Prvič je bila odpovedana leta 1998. Prestavljena je bila tudi v letu 2007. Leto 2008 je postalo znano po mnogih poškodbah, ki so bile posledica obilnega deževja in velike količine ledu.

Drugič je bila Zlata lisica odpovedana leta 2011, ko je temperatura več dni zaporedoma segala do 16 °C. Naslednje leto je bila prestavljena, prav tako pa tudi v letu 2014. V letu 2016 je bila Zlata lisica prirejena na Pohorju kljub visokim temperaturam. Proga je bila kljub temu odlično pripravljena, zato je bilo tekmovanje izpeljano. Zlata lisica je bila prirejena v drugih krajih tudi leta 2018, 2020 in 2021.

Iz podatkov lahko opazim, da so se v zadnjih dveh desetletjih pojavile večje težave z organizacijo in izvedbo Zlate lisice na Mariborskem Pohorju, kar je predvsem posledica toplejših zim (<https://www.zlatalisica.si/zgodovina/57-zlata-lisica-2021#chronicle>, 25. 1. 2021).

6 RAZGOVOR Z GOSPODOM ŠUŠTERŠIČEM

Zanimalo me je, na kakšen način se danes prilagajajo turistični delavci na vedno višje temperature in manjšo količino snežnih padavin. Opravila sem razgovor z gospodom Sašem Šušteršičem, ki je vodja smučišča na Rogli.

Gospod Šušteršič mi je povedal, da se v zadnjih letih soočajo s težavami v zimskem turizmu, zaradi česar pa imajo zelo obsežno poletno in celoletno ponudbo. Tudi sami opažajo, da je manj snežnih padavin, zaradi česar so bili prisiljeni k povečanemu umetnemu zasneževanju. V zimskem času se lahko obiskovalci na Rogli udeležijo smučanja, prav tako pa vodenega krpjanja. V poletnih mesecih lahko obišejo Bike park Rogla, lahko pa se tudi udeležijo vodenega kolesarjenja in pohodništva. Obiskovalci lahko najamejo tudi zunanje teniško igrišče. Čez celotno leto nudijo na Rogli najem teniškega, košarkarskega, rokometnega in odbojkerskega igrišča, obiskovalci pa se lahko sprostijo tudi ob igri namiznega tenisa, badmintona, dvoranskega hokeja in malega nogometa. Na Rogli nudijo tudi fitness, treninge v višinski sobi, plezanje na plezalni steni in spust po adrenalinskem sankališču. Tukaj najdemo tudi wellness Natura in Planja. Na Rogli organizirajo praznovanja, poslovna srečanja, poroke in team building srečanja za podjetja. V letu 2019 so na Rogli postavili novo turistično atrakcijo. Pot med krošnjami je privabila veliko obiskovalcev iz vseh koncev Slovenije, prav tako pa tudi iz tujine. Od poletja 2020 jo krasi tudi nov tobogan, po katerem se lahko obiskovalci spustijo z vrha razgledne točke. Kljub težavam, ki jih na Rogli povzročajo podnebne spremembe, so se podjetniki prilagodili ter razširili svojo ponudbo izven zimske sezone, kar je lahko dober primer tudi za ostala zimska turistična središča.

7 IDEJE IN POBUDE

Skozi raziskovalno delo sem ugotovila, kako podnebne spremembe vplivajo na zimski turizem. Vzdrževanje smučarskih prog je vsako leto težje, saj samo umetno zasneževanje ni dovolj za uspešno zimsko sezono. Vedno bolj sem prepričana, da bodo podjetja morala razširiti svojo ponudbo tako v zimskem kot poletnem času. Danes imamo na Mariborskem Pohorju urejene pohodne poti, prav tako pa se lahko kolesarji spustijo po kolesarskih progah Bike parka Pohorje ali pa se odpravijo na poletno sankališče ob vznožju Pohorja. Menim, da bi se ponudba morala še bolj razširiti. Zanimivo bi bilo videti kakšen zipline ali adrenalinski park, ki bi zagotovo privabila tako domače kot tudi tuje obiskovalce. Veliko poti, ki vodijo na Pohorje, je neurejenih, zato bi lahko poti preuredili ter ob njih postavili table z zanimivostmi, kar bi lahko tudi izkoristili kot učne poti. Prav tako bi bilo ob vznožju Pohorja mogoče zgraditi vodni park, ki bi privabil tudi družine z otroki, saj v Mariboru, razen kopališča Mariborski otok, nimamo večjega zunanjšega kopališča. Vsekakor pa razširitev ponudbe ne bi smela preveč posegati v naravno okolje in bi morala biti v skladu z trajnostnim turizmom.

8 DRUŽBENA ODGOVORNOST

S svojo raziskovalno nalogo želim ozavestiti ljudi o problematiki podnebnih sprememb, hkrati pa želim predstaviti, kako bi se lahko na spremembe prilagodili. Snežna meja se vsako leto viša, umetno zasneževanje pa je zelo škodljivo za okolje. Strokovnjaki so opazili velik negativen vpliv na okolje ob umetnem zasneževanju, saj le-to porabi veliko vode in električne energije, v bližini smučišč se pogosto opaža manj rastlinskih vrst, prav tako pa umetno zasneževanje vznemiri živali v hibernaciji. Mislim, da se zato turistični delavci v zimskih turističnih središčih ne bi smeli osredotočati samo na zimski del sezone, vendar bi morali goste vabiti v njihove kraje skozi vse leto. Ob uvajanju novih turističnih dejavnosti moramo biti vsekakor preudarni, da ne pride do prevelikega posega v naravno okolje.

9 ZAKLJUČEK

Zavedala sem se, da podnebne sprememba predstavljajo veliko težavo za zimski turizem, vendar pa si nisem predstavljal, da so vplivi le-teh v Mariboru tako veliki. Med raziskovanjem sem ugotovila, da so težave zelo resne in da bi bilo potrebno ukrepati takoj in razširiti dejavnosti skozi celotno leto, da bi nadomestili finančne izgube slabih zimskih sezon.

Med svojim raziskovanjem sem uporabila podatke iz svoje lanskoletne raziskovalne naloge, kar mi je zelo pomagalo pri nadaljnjem raziskovanju. Iz člankov, ki sem jih analizirala, sem izvedela, da so visoke zimske temperature in manjša količina snežnih padavin v zadnjih letih zelo vplivale na zimski turizem po vsej Evropi. Vsako leto se zmanjšuje število dni v zimski smučarski sezoni, s tem pa tudi število smučarjev, ki smučišče obiščejo. Hkrati so smučarska središča vedno bolj odvisna od umetnega zasneževanja.

Na začetku svojega raziskovanja sem postavila tri hipoteze:

1. V zadnjem obdobju turistični delavci beležijo nižje število nočitev v zimskem obdobju.

Prve hipoteze ne morem niti potrditi niti zavreči, saj podatka o nočitvah nisem zasledila. Sem pa med svojim raziskovanjem ugotovila, da se število smučarjev vsako leto zmanjšuje.

2. Menim, da stroški v zimski turistični sezoni rastejo.

Drugo hipotezo lahko potrdim, saj sem iz podatkov razbrala, da so turistični delavci na Mariborskem Pohorju v zadnjih letih imeli velike stroške z nakupom nove opreme za umetno zasneževanje in vzdrževanjem le-te.

3. Predvidevam, da so zaradi pomanjkanja snega v zimskem času začeli uvajati več dopolnilnih dejavnosti v zimskem delu leta, hkrati pa so razširili svojo ponudbo tudi na poletni čas.

Tretjo hipotezo lahko potrdim, saj se turistični delavci v zimskih turističnih središčih vedno bolj trudijo, da bi razširili svojo ponudbo.

10 VIRI IN LITERATURA

- <https://meteo.arso.gov.si/met/sl/archive/>, 3. 11. 2019.
- <https://www.seagoinggreen.org/blog/the-link-between-tourism-and-climate-change>, 18. 1. 2021.
- <https://old.delo.si/novice/svet/podnebne-spremembe-grozijo-alpskemu-turizmu.html>, 25. 1. 2021.
- <http://www.marprom.si/wp-content/uploads/letno-porocilo-2018.pdf>, 28. 12. 2020.
- http://www.marprom.si/wp-content/uploads/MARPROM_LP2019_Display.pdf, 28. 12. 2020.
- <http://www.marprom.si/o-podjetju/publikacije/>, 28. 12. 2020.
- <https://www.zlatalisica.si/zgodovina/57-zlata-lisica-2021#chronicle>, 25. 1. 2021.
- <https://alpenallianz.org/sl/aktualno/zimski-turizem-v-podnebnem-preobratu>, 28. 12. 2020.
- <https://www.cipra.org/sl/novice/2392>, 28. 12. 2020.